

SOCIETATEA ACADEMICĂ SOCIAL-LITERARĂ “ROMÂNIA JUNĂ” DIN VIENA (1871-1916). FORME DE DESFĂȘURARE A ACTIVITĂȚII

**de
CORNELIU CRĂCIUN**

a. Ședințele literare

Orientată spre înfăptuirea unității culturale general românești, Societatea a acordat, prin toate formele sale de manifestare, o atenție remarcabilă activității pe tărâm cultural-literar. Asemenea direcție și conținut erau prevăzute chiar în statutele societății, care, la paragraful 2 prevedeau “cultivarea reciprocă a membrilor pe tărâm literar și național”¹, iar la paragraful următor detaliau modalitățile practice de realizare a acestui deziderat: “prelegeri literare ținute de membrii sau de alți binevoitori ai societății, aranjarea de petreceri, serate, producțiuni muzicale și declamațiuni”².

La începuturile activității sale, Societatea organiza ședințele literare bilunar, respectiv în sâmbăta următoare zilelor de 1 și 15 ale lunii. Întâlnirile se compuneau din două părți: o primă etapă reprezenta partea socială a întâlnirii, cadru în care se discutau probleme curente ale Societății, după care urma ședința literară, cu o desfășurare eterogenă, în care tradiția altor societăți similare, gradul de integrare a tinerilor studenți români, pasiunile și preocupările, inventivitatea își spuneau cuvântul în configurarea activității și în reușita ei.

Ședințele literare din anii primi ai deceniului opt (evocați în amintirile lui T.V. Stefanelli) înregistrează discuții contradictorii accentuate, determinate de atitudinea diferită adoptată față de “direcția nouă” promovată de Titu Maiorescu, de revista “Convorbiri literare” și față de aplicarea principiului fonetic în scrierea limbii române. Membrii Societății se divid în aderenți ai “direcției noi” și contestatari ai acesteia, cei din urmă taxându-i pe primii de cosmopoliți, incriminare care fusese adusă în epocă chiar mentorului “Junimii” și publicației acestuia. Structurarea opțiunilor a urmat un strict criteriu geografic și instrucțional, ea reprezentând spiritul

1. - Gh. Moisescu, *Centenarul Societății academice literare “România Jună” din Viena 1871 - 1971*, Editura Coloniei Române din Austria, Viena, 1971, p. 51.

2. - *Ibidem*.

școlilor pe care studenții le absolviseră. Cei de la școlile din Transilvania și Ungaria, apropiați prin formație de spiritul Școlii Ardelene, se dovedeau cei mai intransigenți apărători ai etimologismului în scriere, pe când studenții din România și din Bucovina asimilasera ideile novatoare provenite de la "Junimea".

Preopinienții se angajează atât de mult în susținerea punctelor de vedere proprii, încât altercațiile depășesc spațiul ședințelor literare, invadând și celelalte forme de activitate, cum ar fi seratele muzical-literare.

În scopul îndrumării activității culturale, în fiecare an se alegea o Comisie literară, formată din cinci membri, câte unul pentru fiecare facultate. Prima comisie din existența Societății a fost compusă din următorii: Valeriu P. Bologa, tehnic; Vasile Bumbac, filolog; Patriciu Dragalina, istoric; Ioan Hosanu, medicină și Teodor V. Stefanu (Stefanelli), jurist...³

În **Raportul** de activitate pe primii doi ani - 1871/1872 și 1872/1873 - se consemnează că în cadrul acestor ședințe literare au fost citite poezii originale (umoristice și satirice), s-au declamat poezii, au fost ținute șapte conferințe "originale științifice" (autori: Leo Mureșanu, Nicolae Stamate, Nicolae Teclu, Victor Babeș, Vasile Bumbac, Ștefan Ștefurea și Pamfil Dan), s-au interpretat piese la violină, chitară sau flaut.

În semestrul de iarnă al anului 1871, Eugen Suceveanu a ținut un curs gratuit de stenografie română.

În cursul anului universitar 1873/1874 au fost ținute patru asemenea ședințe.

Conținutul ședințelor, implicarea prealabilă a unora dintre membri prin atribuirea unor responsabilități, cadrul favorabil exercitării dreptului la opinie personală și comunicării cunoștințelor de specialitate (pe plan literar, juridic, economic) au marcat pozitiv pregătirea tinerilor pentru o viață publică activă.

Concomitent cu identificarea unor forme de mărire a audienței și validând valoarea acestor eforturi, activitățile societății devin un punct de referință în sensul prezenței elementului românesc în Viena și ele încep tot mai mult să intereseze românii care treceau prin capitală, luând parte la ele și încurajându-i "pe tinerii studenți ca să stăruie pe calea progresului, pe care au apucat"⁴.

Unele dintre ședințele literare erau destinate celebrării unei personalități a culturii române, ele reprezentând, mai mult decât aprecierea unei valori anume, un gest de solidaritate și integrare în spiritualitatea națională.

La 4 iulie 1881, în onoarea împlinirii a 60 de ani de către poetul Vasile Alecsandri, Societatea organizează o ședință literară consacrată acestuia, ca semn de prețuire pentru scriitorul care a deschis câmp liber de afirmare valorilor naționale în literatură. Funcționa în acest caz și memoria afectivă, dat fiind faptul că poetul Alecsandri fusese prima personalitate românească investită, pentru meritele sale culturale și literare, cu titlul de membru onorar al Societății, din chiar anul înființării ei. Programul ședinței a fost alcătuit în exclusivitate din piese care ilustrau ac-

3. - *Ibidem*.

4. - *Idem*, p. 52.

tivitatea literară a "bardului de la Mircești" și din dizertații relative la aceasta: "1. Cuvânt de deschidere, rostit de presidentul Societății, B. Damian. 2. "Alecsandri", studiu de Bârseanu. 3. "Mitru Copilul", cântec bătrânesc, declamațiune de S. Pop. 4. "Steluța", solo, de D. Brătianu. 5. "Tractat asupra poeziilor populare colectate de V. Alecsandri", de I.C. Panțu. 6. "Groza", declamațiune de C.S. Vulcan. 7. "Alecsandri și teatrul român", studiu de I.S. Paul. 8. "Gondoleta", solo de D. Brătianu. 9. "Ghioaga lui Briar", legendă, declamațiune de D.S. Ștefan⁵. Cu acest prilej s-a transmis poetului o telegramă de felicitare și un album conținând o adresă din partea Societății, în care sunt schițate evenimentele biografiei sale artistice și care se încheie prin cuvinte laudative, traducând exact considerația junimii universitare române din Viena pentru acela care timp de patru decenii a dat strălucire literelor române: "Glorie ție, poete; glorie și ani mulți ție, care însuși ești gloria neamului românesc!"⁶. Albumul dăruit poetului "E legat în catifea grenată, purtând pe fața deasupra scoarței o ghirlandă de frunze de stejar și de laur, lucrare de argint", în partea de jos a acestei ghirlande vin în săpătură anii 1821 și 1881, iar în mijlocul ei cifrele poetului⁷.

Impresionat de gestul membrilor Societății, Vasile Alecsandri le răspunde printr-o caldă, sensibilă și demnă scrisoare de mulțumire, satisfăcut de ceea ce a reușit să facă și încrezător în virtuțile generației tinere, finalul scrisorii fiind reprodus în *Familia*: "Înainte, înainte, scumpă Junime română! Fie ca ultimii pași ce-mi rămân de făcut să fie întovărășiți și susținuți de răsunetul faptelor Tale triumfătoare! Veteranul ce ș-a îndeplinit datoria către patrie, admiră cu mândrie legioanele tinere, care-i succedază pe câmpul luptei unde ele sunt chemate a culege lauri"⁸.

Pentru stimularea efortului personal în direcția cercetării și elaborării de lucrări proprii, în 1893 se instituie acordarea unui premiu pentru cea mai bună lucrare prezentată în cadrul ședințelor. Premiul a fost înmănat studentului în filosofie Nicolae Puica, pentru o lucrare de economie politică, *Despre precauțiune*, apreciată pentru originalitatea abordării subiectului și pentru limba românească frumoasă în care a expus⁹.

Pe lângă discuțiile susținute de membrii Societății, au fost susținute conferințe de către personalități marcante ale vieții culturale și științifice românești sau străine, printre care: Titu Maiorescu, Jan Urban Jarnik, W. Meyer-Lübke. Prezența lor în cadrul activităților Societății, reprezenta pentru membrii ei o certitudine a valorii experienței și un imbold calificat de perseverare în această direcție.

La începutul secolului al XX-lea, în practica Societății intervine o modificare, cu efecte, indubitabil, pozitive: locul ședințelor literare îl iau așa-numitele serate literare, organizate în zilele de 1 și 15 ale fiecărei luni. Prezența în fruntea

5. - *Familia*, XVII, (1881), nr. 45 (21 iun./3 iul.), p. 291.

6. - *Familia*, XVII, (1881), nr. 55 (26 iul./7 aug.), p. 291.

7. - *Ibidem*.

8. - *Familia*, XVII, (1881), nr. 62 (20 aug./1 sept.), p. 408.

9. - Gh. Moisesescu, *op. cit.*, p. 52.

activităților a unor tineri care peste ani vor însemna nume prestigioase ale vieții noastre cultural-științifice: dr. Iosif Popovici, dr. Sextil Pușcariu, Constantin Giurescu, dr. Ioan Nistor, Horia Petra Petrescu le-a asigurat o evidentă calitate. Pe lângă membrii societății, la ele participau și membri ai coloniei române din Viena. Interesul tot mai mare pe care ajunseseră să-l declanșeze, prin varietatea programului și calitatea conferințelor, a făcut necesară găsirea unor spații de desfășurare mai cuprinzătoare, așa că aceste reuniuni sau serate literare au ajuns să se țină în sălile restaurantelor **Zum Magistrat și Senator**, situate în apropierea Primăriei.

Din 1906, s-a instalat o nouă formă de activitate prețuită și căutată, și anume întâlnirile din fiecare sâmbătă seara, la așa-numitele **audiții literare**, cu care prilej se citeau, pe lângă lucrări originale, texte din operele lui Sadoveanu, Caragiale, Vlahuță etc.

Cu anul 1909-1910, după o eclipsă în cursul anului 1907, când s-au desfășurat doar două reuniuni literare, din cauza concurenței cu **Clubul Român din Viena**, ale cărui statute fuseseră recunoscute în 1907, ședințele literare cunosc un reviriment remarcabil. Pentru a se crea timpul necesar expunerii și dezbaterilor pro și contra, ședințele literare se separă de cele administrative.

În 1909, când s-au împlinit 20 de ani de la stingerea din viață a lui Eminescu, Societatea a organizat câteva conferințe despre viața și opera literară a poetului, prilej cu care au depănat amintiri, bazate pe o experiență comună consumată în cadrele **României June** și ale evenimentelor ei, Vasile Moraru, dr. Sterie N. Ciureu și Pamfil Dan.

În 1912 s-a inițiat un ciclu de conferințe publice despre progresele culturale ale poporului român.

b. Serile de cunoștință

Pentru a facilita contactul studenților din anul I cu mai vârstnicii lor colegi universitari și cu membri ai coloniei române din Viena, pe care puteau să-i recunoască ulterior ca români și să apeleze la bunăvoința lor, pentru un sfat, o recomandare sau un ajutor, exista în practica Societății "România Jună" (obicei preluat, desigur, de la societățile studențești germane) organizarea așa-numitei **seri de cunoștință**, la începutul fiecărui an universitar. Prin ea, Societatea își îndeplinea una din obligațiile asumate voluntar: de a îndruma, proteja și asista studențimea română, încă din începutul intrării ei în atmosfera vieții universitare. Se crea totodată sentimentul de continuitate între generații, inclusiv procesul de primenire și, prin aceasta, de conservare a Societății.

c. Serbările din ajunul Anului Nou

Organizarea unor serbări în ajunul unui nou an a fost un obicei dorit și respectat de către membrii coloniei române din Viena. Contactele sporadice, întâmplătoare, ale unor oameni cu preocupări diverse erau înlocuite, o dată pe an, cu atmosfera caldă a unei comunități care-și găsea acum identitatea națională în limbă, joc și cântec. Petrecerea în comun a ajunurilor anului nou este anterioară constituirii So-

cietății "România Jună", care a preluat tradiția și a îmbogățit-o, aducând-o la valoarea unor manifestări artistice naționale elevate.

Pentru români, Ajunul Anului Nou însemna regăsirea unora dintre componentele nației de acasă, iar pentru străinii invitați să participe era prilejul de a descoperi și a se convinge de virtuțile artistice ale poporului nostru, de noblețea și eleganța costumelor naționale, de armonia muzicii populare, de dinamismul jocurilor populare, acestea din urmă materializate prin talentele remarcabile ale interpreților.

Dintr-o dare de seamă publicată în **Telegraful român** din 3 ianuarie 1872, reiese cu claritate preexistența acestor petreceri înființării Societății: "Aproape un pătrar de secol, de când se serbează din an în an tot mai splendid. Această solemnitate își are cu atât mai mult însemnătatea sa, cu cât tinerețea din Viena, cu puteri unite își dă silința spre a se arăta demnă de antecesori care au instituit această serbare națională în mijlocul străinilor; este cu atât mai importantă, căci tinerețea concentrată aici din toate unghiurile locuite de români, nici în străinătate nu-și uită datinile strămoșilor..."¹⁰.

Programa sărbătorii Ajunului Anului Nou 1873, publicată în revista **Familia**¹¹ descoperă rafinament în alegerea pieselor muzicale, existența unui cor vocal care însoțește manifestările culturale ale junimii academice, însușirea de către aceasta a unui repertoriu diversificat, orientare, în selecția textelor pentru declamări, spre poezii de o certă valoare patriotică, care se axau pe sentimentul mândriei pentru istoria neamului și conștiința conservării relației afective cu țara. Acesta e sensul prezenței în structura programului a unei părți din poemul "Dumbrava Roșie" de Vasile Alecsandri (cântul I: "Ștefan cel Mare") sau a poeziei lui Constantin Stamate, "Dor de patrie".

Cu o structură agreabilă, preponderent muzicală, cu toasturile convenite în astfel de împrejurări, s-a desfășurat și Serbarea din Ajunul Anului Nou 1881: "Serata fu deschisă prin președintele Societății, dl. B. Damianu, după care se execută un program de piese muzicale și declamațiuni, foarte interesant. Domnii F. Șuluțu, D. Brătianu, dr. C. Rădulescu au cântat excelent; dl. dr. Baiulescu a stors torente de aplauze cu violina sa; dnii I.T. Mera și Simeon Pop au declamat cu multă rutină"¹².

În Serbarea din Ajunul Anului Nou 1884, pe lângă punctele cultural-literare: declamări și interpretări de piese muzicale, în seria toasturilor rostite cu gândul spre un an mai bun și mai spornic, la cele rostite pentru maiestatele lor, împăratul Francisc Iosif și Elisabeta, din obligații oficiale, s-au mai adresat toasturi "de către președintele Societății de I.T. Mera, pentru îndelungata viață a Maj. Lor Regele Români Carol și Elisabeta, de dl. vice-președinte P. German, pentru dl. V. Alecsandri care își serba ziua onomastică..."¹³. Gestul aducerii-aminte este completat corespunzător.

10. - Cf. Gh. Moiescu, *op. cit.*, p. 56.

11. - **Familia**, IX, (1873), nr. 1 (7/19 ian.), p. 9-10.

12. - **Familia**, XVII, (1881), nr. 4 (11/23 ian.), p. 27.

13. - **Familia**, XX, (1884), nr. 2, p. 22.

punzător simțămintelor pe care tinerii universitari români le simțeau față de poet, derivate din conștiința rolului îndeplinit de acesta în evoluția literaturii române, prin adresarea, în aceeași noapte, a unei telegrame de felicitare către poet, cu următorul text: "Dlui Vasile Alecsandri, Mircești! "Societatea "România Jună" întrunită în ședință festivă în pre-seara de Sân-Vasiu, vă urează viață îndelungată spre gloria și mândria noastră națională! **Mera president.**"¹⁴

Analiza structurii lor, a reacțiilor afective atât de ușor de degajat din informațiile relative la ele, conduce spre concluzia sigură că aceste Serbări din Ajunul Anului Nou se constituiau ca niște momente importante de manifestare națională.

d. Balurile

Ideea organizării unui bal românesc în Viena a apărut din rațiuni strict pecuniare. Cum se punea problema procurării unor fonduri din care să se subvenționeze cabinetul de lectură al Societății, s-a găsit că mijlocul cel mai eficient de obținere a banilor îl reprezenta un bal pornit din inițiativa coloniei române din Viena. Perpetuat aproape an de an, deși și-a păstrat pe parcurs mobilul inițial: de sporire a fondurilor financiare ale Societății, balul a dobândit de-a lungul timpului noi și remarcabile valențe.

De la a fi un mijloc de petrecere - semnificație primă, pe care o degaja oricând o activitate de acest fel -, el a ajuns să reprezinte o formă de manifestare a spiritualității române în spațiul vienez. Era una din formele adoptate de români pentru a se prezenta străinătății, cu o parte din zestrea spirituală dobândită în cursul istoriei și al modelării lor ca neam.

Calitatea desfășurării lor, ineditul programelor absorbeau un mare număr de participanți, cu gusturi rafinate și exigențe motivate, astfel că ele ajunseseră cu timpul să dețină un loc remarcabil în viața mondenă a capitalei.

Cel dintâi bal român a fost organizat în saloanele hotelului "Zum weißen" din Leopoldstadt, la 9 martie 1872.¹⁵ Președintele comitetului de organizare a balului a fost negustorul român cu preocupări filantropice Basil G. Popovici, iar patroanele - Mathilda Dumba, Maria Filișanu și Elena de Marenzeller, născută Bibescu.

Este de remarcat proveniența teritorială a celor ce intrau în componența comitetului, în sensul că se asigura angajarea reprezentanților tuturor provinciilor locuite de români și care își aveau studenți în institutele vieneze. Din lista publicată în *Familia*, desprindem, pe lângă nume, și zona (localitatea de obârșie): "... vicepreședinte: Frunzărescu din România, dr. A. Popovici, medic în Mehadia. Membrii comitetului din România: dr. Eneacovici, dr. Aronovici, stud. med. B. Missir, stud. tech. Nicolescu, - din Transilvania, dr. I. Pop, stud. med. I. Neagoe, stud. med. I. Moga, stud. jur. Marinovici, stud. filos. I. Ghibu, stud. tech. V.P. Bologa, - din Ungaria: dr. Hozanu, comerciantul Sandulovici din Bucovina; stud. jur. E. Cozubu, secretar al comitetului C.A. Antonescu."¹⁶

14. - *Ibidem*.

15. - *Familia*, VIII, (1872), nr. 10, p. 118.

16. - *Ibidem*.

Reușita a fost desăvârșită, atât din punct de vedere material, realizându-se un venit de 1190 de florini, cât și din punct de vedere moral, în sensul bunei primiri care i s-a făcut de către societatea vieneză: "... putem just concluda că balul a reeșit cât se poate de bine, ma (chiar - n.n.) peste așteptare, lăsând în memoria tuturor participanților cele mai plăcute suveniri..."¹⁷

Experiența terminată printr-un succes evident i-a determinat pe studenți să reia în anul viitor organizarea balului, adresându-se aceluiași persoane a căror prezență în fruntea listei de organizatori s-a dovedit a fi benefică. Chiar dacă de data aceasta venitul înregistrat a fost mai mic decât cel din anul trecut (853 fl.), impresia generală produsă a fost agreabilă și încurajatoare.

O corespondență publicată în revista *Familia*¹⁸, semnată Traian Popescu, constată, în primul rând, calitatea organizării și, mai apoi, audiența de care s-a bucurat balul în rândul românilor din capitala austriacă, ceea ce îl face pe semnatar să conchidă că valoric balul se situează la nivelul celorlalte manifestări de tradiție: "(a participat - n.n.) un public atât de distins și atât de numeros din Viena, încât această petrecere nu numai că a întrecut pe cea din anul trecut, dar ar fi putut rivaliza chiar cu unul dintre cele dintâi baluri ale Vienei; deși, altcum în lipsa familiilor române, acest public a fost mai tot străin, ceea ce însă cu atât mai mult dovedește autoritatea și gradul de cultură socială care-l posedă această onorabilă tinerime în capitala Austriei"¹⁹.

Că balurile organizate de **România Jună** câștigaseră o audiență deosebită în rândul citadinilor vienezi, rod atât al serioasei preocupări organizatorice, cât și al atmosferei destinate și al ineditelor piese din compunerea lor, este vădit de faptul că în 1881, Societatea se vedea obligată să renunțe la a mai desfășura balul la "Grand Hotel", din pricină că respectivele spații nu mai sunt "de ajuns pentru primirea publicului"²⁰, angajând în acest scop sălile Reuniunii de Muzică.

Despre balul din 1884 se spune că "a avut un succes splendid ca niciodată până-acum"²¹, fapt reieșit din însuși venitul obținut: 3000 de florini. Componenta națională a petrecerii și-a pus amprenta de la aspecte exterioare până la prezența pieselor muzicale românești în program: "Ordinea de joc a damelor reprezintă Columna lui Traian, iar cocardele aranjatorilor înfățișau "fasces" ale romanilor. Musica fu a lui Eduard Strauss; s-au prezentat și vreo două compozițiuni nouă: "Arii românești" de F. Reine și "Suspînul Carpaților", vals de Scheletti."²²

e. Jubileele "României June"

Manifestările jubiliare ale Societății reprezentau momente semnificative în viața ei, în stabilirea continuității între generațiile care se succedau, în evaluarea cu un minim de obiectivitate a drumului parcurs și în configurarea, pe baze cât de cât

17. - *Ibidem*.

18. - *Familia*, IX, (1873), nr. 8 (25 febr./9 mart.), p. 92-93.

19. - *Ibidem*.

20. - *Familia*, XVII, (1881), nr. 6 (18/30 ian.), p. 38.

21. - *Familia*, XX, (1884), nr. 8 (19 febr./2 mart.), p. 95.

22. - *Ibidem*.

realiste și constructive, a evoluțiilor. Frecvența și consumarea lor, în câteva cazuri nu fără o eficiență evidentă, nu e un semn de superficialitate, ci, mai mult, un examen al valorii și o încredere în propriile capacități de a obține rezultate tot mai convingătoare, cu condiția unei rememorări obiective și a unor perspective rațional stabilite.

Primul jubileu, **România Jună** și-l serbează la 15 aprilie 1876, când împlinea cinci ani. Cu prilejul acesta, a fost prezentată o piesă umoristico-satirică: "Floarea tinereții române din Viena".

Deși pentru cea de a zecea aniversare fuseseră luate măsuri organizatorice din timp, inclusiv se stabilise ziua convenirii pentru 6 aprilie 1881 (Sâmbăta Paștilor), jubileul nu a putut să aibă loc.

Presa vremii înregistrează intenția organizatorilor de a marca deceniul de existență printr-o activitate deosebită, anunțând și includerea în această manifestare a unei compoziții muzicale noi, datorate tânărului Ciprian Porumbescu²³. Cererile exagerate de cenzurare formulate de către autorități au fost considerate inacceptabile de către membrii Societății, motiv pentru care festivitatea jubiliară a fost amânată: "**România Jună**... nu și-a putut serba aniversarea a zece ani a înființării sale, căci comisarul de poliție a pretins ca mai întâi disertațiunile și textul toasturilor să i se arate. Neputând satisface aceasta, căci nu erau toate scrise, serbarea se amână pe altă dată."²⁴ Indiferent de motivul real al amânării serbării de către membrii Societății, cererea comisarului de poliție este concludentă pentru ceea ce însemna în ochii autorităților existența acestei asociații studențești naționale.

O inițiativă deosebită se produce totuși în legătură cu jubileul din 1881, menită a stimula cooperarea generațiilor din a căror succesiune s-a realizat și consolidat Societatea **România Jună**, pormită atât ca un act de exprimare a recunoștinței față de strădaniile înaintașilor, cât și ca argument al unui posibil și justificat titlu de mândrie al Societății, având în vedere faptul că mulți dintre foștii ei membri ocupau la data respectivă funcții însemnate în viața publică. În același timp, inițiativa era destinată să informeze noii și viitorii membri de încărcătura intelectuală și morală a istoriei Societății. La 15 iunie 1881, D. Damian, în calitate de președinte, și Dumitru S. Ștefan, ca secretar, adresează un "Apel către foștii membri ai Societății **România Jună**", onorari, fondatori, emeritați, ordinari și extraordinari, de a fi sprijiniți în realizarea unui album care să conțină fotografiile tuturor sprijinitorilor și membrilor Societății. Dacă până la data stabilită, mare parte a membrilor onorari, fondatori și emeritați a răspuns solicitării, existau dificultăți reale în procurarea adreselor foștilor membri ordinari și extraordinari, care sunt invitați să dea curs acestui apel: "Ne vom bucura mult văzând și imaginile bravilor noștri antecesorii, cari ne-au lăsat moștenirea atât de scumpă, Societatea **România Jună**"²⁵.

A 20-a aniversare a înființării a fost sărbătorită la 23 aprilie 1891, în a doua zi de Paști. Au fost de față la evenimentul aniversar reprezentanți ai intelectualității

23. - **Familia**, XVII, (1881), nr. 27 (2/14 apr.), p. 163.

24. - **Familia**, XVII, (1881), nr. 34 (3/15 mai), p. 219.

25. - **Familia**, XVII, (1881), nr. 43 (11/23 iun.), p. 275.

române din Viena, ai diverselor corporații studențești vieneze și invitați români. La dispoziția Societății a fost pusă orchestra militară a regimentului românesc nr. 50. Un album, la care să fi colaborat membrii onorari, fondatori și emeritați ai Societății, prevăzut cu ocazia acestui jubileu, a rămas în stadiul de proiect.

S-au situat, în schimb, sub semnul realizării izbutite, serbările jubileului de 25 de ani. În vederea pregătirii acestor festivități, a desfășurării lor în cele mai bune condiții, primele măsuri au fost luate cu mai bine de un an înainte. În ședința comitetului din 2 februarie 1895, a fost alcătuit un grup, compus din membri activi, onorari și emeritați ai Societății, precum și din alte persoane din colonia română, care să se ocupe îndeaproape de bunul mers al pregătirilor.

În același an se comunica prin presă intenția de a celebra acest moment prin editarea unui nou *Almanac*, fixându-se ca termen de expediere a lucrărilor data de 1 octombrie. După cum reiese din anunțul publicat în *Familia*²⁶, se făcuseră demersurile necesare pentru a se obține "colaborarea mai multor bărbați de litere". Cum până spre epuizarea termenului fixat, Societatea nu a primit colaborările angajate și nici nu întrevădea vreo perspectivă optimistă, revine asupra datei, împingând-o spre sfârșitul lunii, și înnoiește invitația la colaborare: "... iar spre a înconjura o întârziere în editarea *Almanacului*, ce va apărea cu ocaziunea jubileului de 25 ani a Societății, roagă din nou pe toți acei din foști membri ai *României June*, cari doriau a colabora la acest *Almanac*, a-i trimite operele dlor..."²⁷

Deși era o evidentă criză de materiale, la începutul anului 1896 se mai spera într-o redresare a situației, numai așa explicându-se faptul că într-o notă publicată în *Familia*²⁸, cele trei momente ale serbării erau identificate astfel: "Editarea unui *Almanach* festiv, crearea unei fundațiuni pentru ajutorarea studenților lipsiți de mijloace, serbări de Paști."

În vederea coordonării tuturor acțiunilor prin care să se asigure reușita serbărilor jubiliare, în Viena a fost constituit un comitet, în fruntea căruia se afla dr. Sterie Ciurcu. Concomitent s-au constituit comitete în diferite părți locuite de români: Arad, Sibiu, Brașov, Suceava, Iași, București²⁹. Au fost lansate liste de subscripții, una aflându-se la redacția revistei *Familia*, în Oradea. Programul era prevăzut a se desfășura patru zile, după cum urmează: 9 aprilie - Scara de cunoștință, în saloanele Kaiserhof; 10 aprilie - recviem în memoria membrilor decedați, în biserica gr. ort., iar seara un concert festiv în sala Ronacher; 11 aprilie - dezvelirea portretelor fondatorilor Societății, ale doamnelor care au patronat de-a lungul anilor manifestările sociale și artistice ale tinerilor din Societate: Matilda Dumba n. Ghermani; baroneasa M. Hye de Glunec, n. Filipan; E.D. Marenzeller, n. Bibescu; seara, banchet în "Grand Hotel"; 12 aprilie - excursie.³⁰

Grație unei participante, dispunem de o relatare patetică, dar precisă, a zile-

26. - *Familia*, XXXI, (1895), nr. 24 (11/23 iun.), p. 285.

27. - *Familia*, XXXI, (1895), nr. 40 (1/13 oct.), p. 478.

28. - *Familia*, XXXII, (1896), nr. 3 (21 ian./2 febr.), p. 35.

29. - *Familia*, XXXII, (1896), nr. 7 (18 febr./1 mart.), p. 83.

30. - *Familia*, XXXII, (1896), nr. 13 (31 mart./12 apr.), p. 156.

lor jubiliare³¹. Dincolo de caracterul festiv al întâlnirii, e de subliniat prezența românilor din toate ținuturile locuite de ei, ceea ce probează încă o dată asupra puterii de mobilizare pe care o deținea Societatea.

Seara de cunoștință a excelat prin bună dispoziție, convorbirile și muzica agreabilă creând o atmosferă familiară. "În decursul unei seri viale, s-a executat un terțet de diletanți tineri români pe vioare și bas, o doină admirabilă, alții au excelat pe clavir; iar alții au usat de plăcerile jocului, cu toții au fost veseli și animați ca într-un cerc familiar"³². În ziua următoare, în capela Sf. Maria de Fleisch-Markt, a fost săvârșit recviemul în memoria "acelor suflete cari prin sprijinul lor material și moral, la rândul lor, și-au împlinit datoria de bravi fii ai mamei națiune române"³³. Punctul central al festivităților l-a constituit întâlnirea din sala mare de la Ronacher, în prezența a numeroși participanți, români și străini, fraternizați sub semnul simpatiei pentru acțiunea constructivă desfășurată timp de 25 de ani de către **România Jună**.

Cuvântul de deschidere a aparținut dr. Calinciuc, cuvântul de bun-venit a fost rostit în limba română și germană de către dr. Aurel cavalier de Onciul, cărora le-au urmat obișnuitele toasturi în asemenea momente aniversare.

De remarcat prezența - fapt semnificativ pentru a evalua corect considerația de care beneficia în mediul studentesc Societatea **România Jună** - a delegațiilor reprezentând diverse corporații studentești: germană, sârbă, italiană, croată, rusă.

Convivilor le-a fost asigurat un cadru plăcut, iar reușita a fost indubitabilă: "Entuziasmul era nedescriptibil de mare și general; intervalele de aplauze îndelungate nu mai erau să încete, nu mai încetau. De succesul concursului trebuie să fie societatea **România Jună** foarte mândră, că nu cred că altă corporațiune studioasă la această universitate să fi raportat vreodată un succes mai frumos"³⁴.

În ziua următoare (după ce, la sediul Societății, avusese loc dezvelirea portretelor doamnelor protectoare), s-au desfășurat, întâi, o întâlnire a studenților români, consacrată dezbaterii unor chestiuni interne, după care, seara, banchetul festiv, cu participarea numai a oaspeților români din străinătate și a membrilor coloniei române din Viena. Un asemenea cadru, în care limba română reprezenta nu numai mijlocul de comunicare comun tuturor, cât mai cu seamă marca de identitate națională, a facilitat exprimarea liberă a aspirațiilor și gândurilor participanților: "Aice își spuse românul din regat dorința sa, - espuse transilvanianul și ungureanul luptele, dorul și amarul lor, - bucovineanul prin graiul unui eminent tânăr, aspirațiunile sale. basarabianul și-a exprimat durerea adâncă sub care geme atât de greu, - iar macedoneanul își plânse neamul său ce geme sub tirania neștiinței, copleșiți de soarta vitregă." Dacă avem în vedere reprezentarea tuturor teritoriilor locuite de români la acest jubileu, posibilitatea celor prezenți de a-și exprima opiniile și atitudinile în numele consanguinității, ca și intrarea în discuție a unor probleme de interes

31. - Mărioara Z. Petrescu, **Jubileul societății "România Jună" - Amintiri și reflecții**, în **Familia**, XXXII, (1896), nr. 15 (14/26 apr.), p. 177-178.

32. - Idem, p. 177.

33. - **Ibidem**.

34. - Idem, p. 178.

național comun, vom înțelege ce mari servicii a făcut cauzei naționale activitatea Societății **România Jună**.

În cursul ultimei zile, duminică, a fost realizată o fotografie în grup, iar seara s-a desfășurat întâlnirea de adio din saloanele "Ana Hoff".

Dacă în ceea ce privește adunarea de fonduri în vederea construirii unui cămin academic român s-a reușit strângerea a 3972 cor., **Almanahul festiv** nu a putut fi realizat, datorită absenței materialelor.

Anul academic 1911-1912 a reprezentat pentru Societate un triplu eveniment: pe de o parte împlinirea a patru decenii de existență (jubileul a fost organizat în zilele de 13-14 ianuarie 1912), pe de altă parte, înregistrarea celui mai mare număr de membri activi într-un an academic, respectiv 81, și, în ultimul rând, editarea primei monografii a Societății.

În epocă s-au manifestat suficient de multe contestări în legătură cu organizarea acestui jubileu, încât acestea să poată fi ignorate într-o analiză retrospectivă. Întâi de toate, însăși organizarea sa în cursul anului 1912 venea în contradicție cu opinia acelor care doreau aniversarea în 1914 a cinci decenii de la înființarea Societății **Literar-Științifice**, prima asociație culturală a studențimii române din Viena. Dar cum aceasta a reprezentat numai un strat genetic al Societății **România Jună**, era firesc ca aniversarea să se refere la forma definitivă de organizare. În al doilea rând, în locul unei acțiuni dinamice și generale, s-a produs o activizare fragilă, ale cărei explicații rezidă în mai multe motive: timpul insuficient de pregătire, asumarea întocmirii și pregătirii programului doar de către președințele de la acea dată, Alex. Voiutschi, neimplicarea celorlalți membri ai Societății, nesolicitarea persoanelor experimentate în astfel de acțiuni, ca și un anumit climat tensionat al vremii, care nu reprezenta fundalul cel mai adecvat pentru asemenea activități. De aceea, incriminarea exclusivă a președintelui Societății pentru lipsa de substanță a manifestării nu se justifică, cu atât mai mult cu cât acesta s-a străduit, din toate puterile, să reușească acest jubileu.

Un jubileu care nu a mai avut loc fusese programat pentru 24 decembrie 1914, când se împlineau 50 de ani de la întemeierea, la 24 decembrie 1864, a Societății **Literar-Științifice**. Se prevăzuseră pentru atunci elaborarea unei istorii a Societății, ca și întocmirea unui album care să conțină fotografiile și succinte biografii ale membrilor fondatori, onorați și emeritați ai Societății. Izbucnirea războiului mondial în vara anului 1914 a anulat orice posibilitate de organizare a jubileului proiectat.

LA SOCIÉTÉ ACADÉMIQUE SOCIO-LITTÉRAIRE "LA ROUMANIE JEUNE" DE VIENNE (1871/1916). FORMES D'ACTIVITÉ

Resumé

L'ouvrage ci-présent fait partie d'une étude plus ample, à caractère monographique, consacrée à l'une des plus importantes associations d'étudiants roumanins de la deuxième moitié du XIXe me siècle et du début du XXe-ème. Fondée en 1871 par les étudiants roumanins qui faisaient leurs études à Vienne, la Société "La Roumanie Jeune" a déployé, tout au long des cinq décennies de son existence, une activité énergique et constante, préparant de la sorte la jeunesse étudiante roumaine à l'esprit de l'idéal de l'unité nationale. Tout en mettant à portée des lecteurs des informations inédites, l'étude présente en détail les formes par lesquelles la Société académique socio-littéraire "La Roumanie Jeune" a agi parmi les jeunes étudiants - séances littéraires, soirées de contact, fêtes de la veille du Nouvel An, bals, jubilé de l'association. Par leur truchement, celle-ci offrit aux jeunes étudiants roumains de Vienne l'occasion et la chance de se rencontrer, de cultiver l'esprit de solidarité nationale, de progresser sur le chemin de la connaissance de leur propre culture et de se retrouver-jeunes roumains de provinces différentes - dans l'espace de la même culture roumaine. Dans la capitale de l'empire bicéphale, la Société "La Roumanie Jeune" apporta, par ses actions, des éléments de spiritualité roumaine.